

عنوان مقاله:

چالش های حاکمیتی ایران در دریای کاسپین پس از انعقاد عهدنامه مودت ۱۹۲۱م ایران و شوروی (۱۳۰۰ تا ۱۳۰۴)

محل انتشار:

تاریخ نامه ایران بعد از اسلام، دوره 11، شماره 25 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 36

نویسندگان:

سیدحسین شجاعی دیوکلائی - استادیار دانشگاه مازندران

محمدحسن پورقنبر - دکتری تاریخ دانشگاه شهید بهشتی

خلاصه مقاله:

پس از استقرار رژیم تزاری در روسیه حاکمیت ایران در دریای کاسپین دچار چالش تدریجی شد. چالش های حاکمیتی ایران در دریای کاسپین در دوران قاجار پس از دو دوره جنگ با روسیه و انعقاد عهدنامه های گلستان و ترکمانچای به سلب حاکمیت ایران در این دریا انجامید. در چنین شرایطی انعقاد عهدنامه مودت ۱۹۲۱م. ایران و شوروی، امید به احیای حاکمیت ایران در دریای کاسپین را ایجاد کرد. بر این اساس، پژوهش پیش رو درصدد است با اتکا بر نظریه سیستمی سیاست بین الملل کنت والتز و استفاده از روش تحقیق تاریخی و به کارگیری اسناد و مدارک آرشیوی به این پرسش پاسخ دهد که حاکمیت ایران در دریای کاسپین پس از انعقاد عهدنامه مودت ۱۹۲۱م. ایران و شوروی با چه چالش هایی در سال های ۱۳۰۰ تا ۱۳۰۴ش. مواجه بود؟ یافته های پژوهش نشان می دهد که برخلاف مفاد عهدنامه مودت، حاکمیت ایران در دریای کاسپین توسط حکومت شوروی در سال های ۱۳۰۰ تا ۱۳۰۴ش. همانند دوران حاکمیت تزاری با چالش های جدی اقتصادی و سیاسی مواجه شد. رواج قاچاق کالا با حمایت حکومت شوروی، اخلاف در امر تجارت و گرانی ادواری قیمت کالاهای صادراتی و وارداتی، چالش های اقتصادی و شیوع ناامنی و ایجاد حس ترس، نقض حاکمیت ملی و تمامیت ارضی، دخالت در امور داخلی و سیاسی ایران و درنهایت حمایت و تحریک نیروهای واگرا در مقابل حکومت مرکزی چالش های سیاسی حاکمیت ایران در دریای کاسپین طی سال های ۱۳۰۰ تا ۱۳۰۴ش. بود.

کلمات کلیدی:

ایران، شوروی، حاکمیت، دریای کاسپین، عهدنامه مودت ۱۹۲۱م

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1565685>

